

UR SJUKHUSLÄKAREN

(<https://www.sjukhuslakaren.se/risken-ar-att-vi-bygger-en-kostsam-magnotlinje/>)

COVID-19: EKONOMI

”Risken är att vi bygger en kostsam Maginotlinje”

Lars Jonung, professor i nationalekonomi, betonar att så kallade ”lockdowns” medför en kostsam katastrof för samhällsekonomin. Fotograf: Johan Persson

Att stänga ned hela ekonomin med så kallade ”lockdowns” som instrument är ett destruktivt sätt att göra en medicinsk kris till en kostsam katastrof för samhällsekonomin. Det säger Lars Jonung, professor i nationalekonomi, som har studerat de ekonomiska effekterna av en pandemi i Europa. Samtidigt ser han stora svårigheter med hur vi kan rusta inför framtiden.

- 05 juni 2020
- AV: [Adam Öhman](#)

Artikeln ingår i temat Coronakrisen och framtiden

Lars Jonung är professor emeritus i nationalekonomi och verksam vid Knut Wicksells centrum för finansvetenskap vid Ekonomihögskolan, Lunds universitet. Han har mångårig erfarenhet av forskning inom inte minst penning- och finanspolitik, ekonomiska kriser och inflationsförväntningar, och tog initiativ till en studie år 2006 om de ekonomiska effekterna av en pandemi i Europa, den första studien om hur just en pandemi kan påverka Europas ekonomi.

– Vi har sett en nedsläckning av den ekonomiska aktiviteten som inte har någon motsvarighet i modern tid. Under 1900-talet drabbades ju världen av tre pandemier: spanska sjukan, asiaten och hongkonginfluensan. Ingen av dessa avsatte några signifikanta spår i den makroekonomiska aktiviteten, det vill säga i BNP. Dagens pandemi har blivit en ekonomisk kris till skillnad från tidigare pandemier. Inte nog med det, dagens ekonomiska kris hotar att bli djupare än någon tidigare kris i fredstid under de senaste 200 åren, säger han.

De svenska möjligheterna att agera på liknande sätt som i andra länder är i vissa avseenden begränsade. Regeringsformen hindrar å ena sidan regeringen från att utlysa undantagstillstånd, å andra sidan ger den stor självständighet åt experterna i Folkhälsomyndigheten att utforma responsen till pandemin.

”Dagens ekonomiska kris hotar att bli djupare än någon tidigare kris i fredstid under de senaste 200 åren.”

Lars Jonung

Lars Jonung säger att det känns tryggare att experter gör detta än att låta politiker utforma hälsopolitiken. Det är en bra ansvarsfördelning, men vi bör naturligtvis ha en debatt om vad experterna har gjort.

– Inget land förefaller ha varit rustad för pandemin – vare sig medicinskt eller ekonomiskt – och minst av allt mentalt. Det påminner om mönstret för traditionella ekonomiska kriser – de kommer som regel som en överraskning. Det ligger i krisens natur, säger han.

På vilket sätt måste Sverige, rent ekonomisk-politiskt, agera för att på bästa sätt stå rustad inför framtiden och nya kriser?

– Vi kommer att se en pandemiplanering i form av beredskapslager av viss utrustning, kanske en vaccinforskningskapacitet som vilar i malpåse, en större kapacitet för intensivvård

och så vidare. Vi kommer se sådana önskelistor. Problemet är att vi vet inte hur framtidens pandemi kommer att se ut. Risken är att vi bygger en kostsam Maginotlinje som nästa pandemi passerar liksom Hitlers pansardivisioner en gång kringgick de franska befästningarna. Mina rapporter om kriser avslutar jag med sentensen: krisen kommer, vi vet bara inte när, var och hur. Den bästa planeringen är att ha denna insikt.

I och med att pandemier är sällsynta företeelser är det, enligt Lars Jonung, orimligt att företag ska planera för dessa. Planeringen ska göras av staten och den offentliga sektorn som ett led i den allmänna krigs- och katastrofplaneringen.

– En viktig rekommendation är att behålla en dynamisk marknadsekonomi som snabbt kan ställas om när nästa medicinska kris träffar oss. Det ser vi på den amerikanska reaktionen. Där avskaffas ju en rad regleringar för att förbättra anpassningen till pandemin. Min förhoppning är att vi får en liknande avreglering i Sverige, säger han.

Lars Jonung betonar att det vore ett allvarligt misstag att försöka stänga världen efter krisen. I sådana fall får pandemin ännu mer svårartade följder.

”Politiker har fördjupat krisen med en kontraktiv politik. Den makten och det beteendet har de inte haft tidigare.”

Lars Jonung

– Från mitt arbete med pandemier drar jag två slutsatser: För det första är dagens situation unik i den bemärkelsen att politiker har fördjupat krisen med en kontraktiv politik. Den makten och det beteendet har de inte haft tidigare. För det andra har dagens pandemi, sett ur ett medicinskt perspektiv, varit av blygsam omfattning jämfört med de stora pandemierna i världshistorien.

- AV: [Adam Öhman](#)
- 13:50 05 juni 2020
- <https://www.sjukhuslakaren.se/risken-ar-att-vi-bygger-en-kostsam-maginotlinje/>